

Kulturförvaltningen

Lena Saltberg, 0550-88072

lena.saltberg@kristinehamn.se

Plan

Policy

Handlingsplan

Rutin

Instruktion

Riktlinje

Biblioteksplan 2021-2025

Dokumenttyp Plan	Dokument-ID Ks/2021:66	Datum för beslut 2021-04-29	Version I
Beslutsinstans KF	Dokumentansvarig Kulturchef	Ansvarig för uppföljning Bibliotekschef	Reviderad
Dokumentet gäller Kommunövergripande			

Innehåll

Inledning	3
Kristinehamns bibliotek	3
Folkbibliotek	3
Bokbuss	3
Skolbibliotek	4
Styrdokument	4
Vision	4
Folkbibliotek och bokbuss	5
Mål	5
Aktiviteter	5
Prioriterade utvecklingsområden	5
Digitala biblioteket	5
Uppsökande verksamhet	6
Mediebestånd	6
Utmaningar	6
Skolbibliotek	7
Mål	7
Aktiviteter kopplade till biblioteksverksamheten	7
Prioriterade utvecklingsområden	8
Utmaningar	8
Uppföljning och revidering	8

Inledning

I enlighet med bibliotekslagen ska kommuner och regioner anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet.

Enligt Svensk biblioteksförnings definition är en biblioteksplan ett politiskt dokument, den definierar bibliotekets roll inom olika områden i förhållande till de övergripande målen för kommunens utveckling. En biblioteksplan anger konkreta målsättningar för biblioteksverksamheten och lägger fast en strategi för verksamhetens utveckling.

Biblioteksplanen skall omfatta all biblioteksverksamhet i kommunen.

Syftet med Kristinehamn kommuns biblioteksplan är att politiskt fastställa ansvarsfördelningen, att skapa ett gemensamt synsätt på biblioteksverksamheten i hela kommunen samt ange mål och inriktning för verksamheterna fram till 2025.

I Kristinehamns kommun finns ett folkbibliotek, en bokbuss, grundskolebibliotek samt gymnasiebibliotek.

Kristinehamns bibliotek

Folkbibliotek

Biblioteket är en demokratisk arena och ska vara öppet och tillgängligt för alla. Ingen ska utestängas på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning, eller ålder enligt de sju diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen (2008:567). Inte heller ekonomiska förutsättningar eller dylika omständigheter ska vara ett hinder för att ta sig till och in på biblioteket. Biblioteket ska arbeta med att förbättra den fysiska tillgängligheten så långt det går. Även lokalernas anpassning efter olika behov och önskemål är ett område som ständigt är aktuellt, lokalerna ska så långt det är möjligt utformas på ett för användarna tilltalande sätt.

Utbudet på biblioteket ska spegla kommuninvånarnas behov.

På folkbiblioteket finns förutom traditionell låneverksamhet av litteratur i olika format också dagstidningar, tidskrifter, DVD-film och Tv-spel, social biblioteksservice (Boken kommer), publika internet-datorer, gästwifi samt sittplatser i olika delar av lokalen för olika behov. Verksamheten riktar sig till alla kommuninvånare med medier, service och programverksamhet av olika slag.

Bokbuss

Bokbussen med sina omkring 90 hållplatser täcker stora delar av kommunen. Hållplatsernas storlek varierar från mindre samhällen och byar till skolor och enstaka gårdar. Varje hållplats besöks regelbundet, de flesta med fyra veckors intervall. Bokbusslångtagare har tillgång till samma utbud som långtagare på folkbiblioteket. Bokbussen ger utanför kommunens centrum möjlighet till biblioteksservice för skolor, förskolor andra institutioner och privatpersoner. Kristinehamns kommun säljer bokbusstjänster till Filipstads kommun.

Skolbibliotek

I skollagen (2010:800) 2 kap. 36§ står att elever i grundskola, grundsärskola, gymnasieskola samt gymnasiesärskola ska ha tillgång till skolbibliotek. På skolenheterna i Kristinehamn finns idag bibliotek i varierande storlek och med varierande utbud. På några enheter fungerar bokbussen som ett komplement till det egna biblioteket. De kan också i mån av tid få ”bokprat” av bokbusspersonalen. Vissa skolor och förskolor besöker regelbundet Kristinehamns bibliotek.

Varje enskild skola ansvarar för sitt skolbibliotek vad gäller organisation och bemanning. Gymnasieskolan samt högstadieskolorna har på olika sätt tillgång till bemanning av biblioteken. Vid låg- och mellanstadienheterna, med egna bibliotek, är det lärarna som ansvarar.

Skolbiblioteken ska säkerställa att eleverna får tillgång till information och litteratur både för faktainhämtande, lässtimulans och rekreation. Med ökad digitalisering kompletteras succesivt det tillgängliga utbudet för eleverna. Biblioteken ska också erbjuda en studiemiljö som stimulerar utveckling och lärande.

I gymnasiebiblioteket finns det mesta av den litterära information eleverna behöver för sina studier genom böcker, tidningar samt datorer för informationssökning. I biblioteket finns arbetsplatser samt läs- och studierum. Brogårdsgymnasiet och Presterudsgymnasiet har gemensam bibliotekskatalog vilket innebär att eleverna kan låna böcker som den egna skolans bibliotek inte har inne. Biblioteket är tillgängligt för samtliga gymnasie- och särskoleelever i kommunen.

Styrdokument

Kommunens biblioteksverksamheter har att följa och förhålla sig till ett antal olika styrdokument. Där bland Bibliotekslagen (SFS 2013:801), Skollagen (SFS 2010:800), Diskrimineringslagen (SFS 2008:567) och Barnkonventionen (SFS 2018:1197). Biblioteksplanen följer också aktuella kommunala och regionala planer och styrdokument. *Demokratins skattkammare – förslag till en nationell biblioteksstrategi* syftar till att stärka och utveckla hela det svenska biblioteksväsendet och har använts som stöd i framtagandet av biblioteksplanen. I strategin anges följande vision och mål för biblioteksverksamheterna. Vision: Bibliotek för alla. Mål: Demokrati - ett demokratiskt samhälle där alla fritt kan ta del av världens samlade litteratur och kunskap för att kunna verka i samhället på egna villkor (s. 3) Aktiviteter och mål för verksamheterna ska också ta hänsyn till Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling.

Vision

Biblioteken i kommunen är välkända hos invånarna och en självklar resurs för olika former av bildning/utbildning, inhämtning av information, nöjesläsning samt kulturella upplevelser och aktiviteter.

Folkbibliotek och bokbuss

Mål

Kulturnämndens mål för 2020 lyder som följer

- Kulturnämnden ska främja allas möjligheter till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor
- Kulturverksamheterna ska vara tillgängliga och välbesökta
- Kulturnämnden ska särskilt uppmärksamma barns- och ungas möjligheter till kultur
- Kulturnämnden ska ha ett gott samarbete med lokala näringslivet vid olika arrangemang
- Kulturnämnden ska främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- Kulturförvaltningens medarbetare ska vara nöjda och trivas på sin arbetsplats

Aktiviteter

För att uppnå målen i såväl bibliotekslagen som kommunen och kulturnämnden ska folkbiblioteket under planens giltighetstid genomföra aktiviteter kopplade till följande verksamhetsmål

- Beståndsutveckling kopplade till medieplan
- Verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktighet
- Erbjuder en bred programverksamhet
- Erbjuder biblioteksservice utanför det fysiska biblioteket
- Erbjuder god service till prioriterade grupper utifrån Bibliotekslagen
- Arbeta läsfrämjande för målgruppen barn och unga
- Hitta fler vägar för att nå barn och unga på deras fritid

Specifika aktiviteter återfinns i de årliga verksamhetsplanerna.

Prioriterade utvecklingsområden

Biblioteken har ett brett uppdrag, för att säkerställa att fokus och resurser nyttjas på ett bra sätt är vissa områden prioriterade. För denna planperiod prioriteras det digitala biblioteket, uppsökande verksamhet samt medieplanering/underhåll

Digitala biblioteket

En del av bibliotekens digitala tjänster har funnits länge och nya tjänster fortsätter att utvecklas. För att fortsätta vara relevanta och kunna erbjuda bra service till användarna måste det digitala biblioteket ingå som en naturlig del. Under planperioden ska de digitala tjänsterna utvecklas till att vara lika självklara som övriga tjänster. Det ställer krav på att såväl ekonomiska som personella resurser fördelas mer likvärdigt samt att användarna känner till det digitala biblioteket. I förslag till nationell biblioteksstrategi lyfts vikten av digitaliseringen på flera ställen ”I digitaliseringen ligger också nyckeln till förändring och utveckling av bibliotekens uppgift och roll i samhället. Om biblioteken ska behålla och öka sin relevans hos användarna är digital tillgänglighet den mest centrala frågan. Bibliotekens resurser måste göras tillgängliga för användarna utifrån det sätt de söker kunskap i dag.” (*Demokratins skattkammare – förslag till en nationell biblioteksstrategi* s. 21)

Uppsökande verksamhet

Förändringar i samhället påverkar hur besökare kan och vill använda biblioteket. För att behålla befintliga och attrahera nya användare måste biblioteksverksamheten och information kring densamma flyttas utanför befintlig lokal. Under planperioden ska nya vägar att marknadsföra och informera om bibliotekets service och tjänster utanför befintlig lokal tas fram och vara en naturlig del av arbetet. ”Biblioteket som byggnad, som rum, betyder något fundamentalt för alla användare. Men det är inte bara en lokal utan också en verksamhet och en idé.” (*Demokratins skattkammare* s. 11)

Under planperioden kommer en ny bokbuss med möjlighet till utökad service att tas i bruk. I samband med det kommer sättet att arbeta med bussen att moderniseras och utvecklas.

Mediebestånd

För att ha ett relevant och attraktivt utbud krävs ett aktivt arbete med befintligt mediebestånd samt inköp. Under planperioden ska arbete med att synliggöra samtlig media påbörjas. Det ska finnas en aktuell medieplan som stöd vid fördelning av medel och inköp av media. Låntagares efterfrågan om media som inte finns på biblioteket ska betraktas som inköpsönskemål.

”Alla biblioteksanvändare har rätt att få hjälp att få tag på de medier de behöver...” (*Demokratins skattkammare... s 29*)

Utmaningar

Region Värmlands biblioteksplan slår fast att bibliotekens uppdrag att vara till för alla och att verka för det demokratiska samhällets utveckling innebär att samhällets utmaningar också är bibliotekens utmaningar. Under planperioden förväntas utmaningarna vara ekonomi, demografi, mångspråk, ökande krav på service, sjunkande besöks- och utlåningssiffror samt ökat krav på tid och medel för Bibliotek Värmland-samarbetet.

Skolbibliotek

Mål

Skolnämndens mål för 2021 lyder som följer:

- Barn och elever ska garanteras kulturupplevelser
- Att genom musikskolan och fritidsgårdarna verka för att barn och ungdomar får en meningsfull fritid
- Skolnämndens budgetmodell kompenserar för socioekonomiska skillnader mellan enheterna
- All personal har en god arbetsmiljö, fri från kränkningar och trakasserier
- Skolförvaltningen arbetar aktivt för att rekrytera och behålla personal i syfte att öka andelen behöriga pedagoger
- Kommunens förskola ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg
- Alla elever når minst godkänt (betyget E) i alla ämnen i grundskolan
- Alla elever som lämnar åk9 är behöriga till gymnasieskolan
- Alla elever som lämnar gymnasieskolan har gymnasieexamen
- Kompetensnivån hos elever inom vuxenutbildningen höjs och anpassas till arbetsmarknadens behov och samhällets utveckling
- Alla barn och elever har en trygg arbetsmiljö, fri från kränkningar och trakasserier
- Samtliga elever på program/kurser med yrkesinriktning tar examen och är anställningsbara
- Samarbetet mellan skola och näringsliv bygger på ömsesidigt ansvar och förtroende
- Vi har en hög tillgänglighet av digitala resurser i samtliga verksamheter. Den digitala miljön utvecklas i ett helhetsperspektiv i riktning mot mer pedagogik och mindre administration

Aktiviteter kopplade till biblioteksverksamheten

Öppna förskolan arbetar med bokpåsar och lässtimulans tillsammans med föräldrar till små barn.

Förskolor och skolor gör besök på Kristinehamns bibliotek för att barn och elever ska få tillgång till läsupplevelser i den stimulerande miljön.

Genom den fastställda kulturgarantin får alla elever i åk6 del av skriarverkstäder på skolan med hjälp av professionell författare. Aktiviteten sker i samarbete med Kulturförvaltningen/Biblioteket.

Genom undervisning i svenska och svenska som andraspråk ska eleverna bland annat ges förutsättningar att läsa och analysera skönlitteratur. Bibliotekets utbud utgör då en rik källa för lärarnas planering.

I takt med skolans digitalisering tillgängliggörs litteratur i olika genrer via elevernas egna datorer. Möjlighet att få text uppläst eller att läsa själv förenklas och kan anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Genom portalen

Welib har elever och lärare tillgång till skolbibliotekets böcker samt e-böcker och kan låna, samla listor och tipsa varandra om litteratur för undervisning och upplevelseläsning.

Prioriterade utvecklingsområden

Läsutveckling och lästräning i tidiga åldrar är ett fokusområde i skolförvaltningens handlingsplan för högre måluppfyllelse. Förskolan arbetar med språkutveckling med utgångspunkt i läroplanen. Genom den lagstadgade Läsa-, skriva-, räknagarantin ska elevers språkliga och matematiska utveckling stödjas från förskoleklass till åk3. Genom digitalt stöd kartläggs elevernas avkodningsförmåga regelbundet och träning med litteratur i lämplig svårighetsgrad används sedan som stöd för fortsatt utveckling. En kombination av leverantörens material och bibliotekets utbud ger god bredd och inspiration som stöd för progression.

Utmaningar

Att tillgängliggöra litteratur på olika språk och genom olika medier är ett uppdrag som blir avgörande för hur attraktiv läsupplevelsen blir. God förmåga att läsa, lyssna och själv skapa text utgör grunden för god måluppfyllelse i samtliga skolformer. Att möta barn och elever utifrån individernas olika intressen och behov med målet att skapa läsupplevelse och källkritiskt förhållningssätt är en av skolans stora utmaningar.

Uppföljning och revidering

Med utgångspunkt i biblioteksplanen upprättas årligen verksamhetsplaner i samband med budgetarbetet. Uppföljning görs vid verksamhetsårets slut. Uppföljning av biblioteksplanen sker årligen och revidering vartannat år.